

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0822U100178

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 12-01-2022

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Петрова Марія Геннадіївна

2. Petrova Mariia H.

Кваліфікація: д.філософ

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 073

Назва наукової спеціальності: Управління та адміністрування. Менеджмент

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 16-12-2021

Спеціальність за освітою: Облік і аудит

Місце роботи здобувача: Центральноукраїнський національний технічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02070950

Місцезнаходження: просп. Університетський, буд. 8, м. Кропивницький, Кропивницький р-н.,
Кіровоградська обл., 25006, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 23.073.004

Повне найменування юридичної особи: Центральноукраїнський національний технічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02070950

Місцезнаходження: просп. Університетський, буд. 8, м. Кропивницький, Кропивницький р-н., Кіровоградська обл., 25006, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Центральноукраїнський національний технічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02070950

Місцезнаходження: просп. Університетський, буд. 8, м. Кропивницький, Кропивницький р-н., Кіровоградська обл., 25006, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 06.75.13, 06.75.39

Тема дисертації:

1. Удосконалення контролінгу в управлінні фінансами сільськогосподарських підприємств
2. Improvement of control in the management of finances of agricultural enterprises

Реферат:

1. У роботі розкрито історичні передумови становлення та розвитку концепції контролінгу, здійснено порівняння та виокремлено особливості його американської та німецької моделей, проведено класифікацію та досліджено еволюцію концепцій, виокремлено морфологічну, функціональну, цільову (результативну) та організаційну складові контролінгу. Наголошується, що контролінг в управлінні фінансами зосереджено на регулюванні витрат у сфері виробництва та реалізації продукції, встановленні вартісних критеріїв ключових показників результативності їхнього здійснення, оцінюванні доцільності і коригуванні розміру та рівня ефективності з метою гарантованого забезпечення реалізації головної мети діяльності (місії підприємства) у стратегічній перспективі. Висунуто і доведено гіпотезу про те, що комплексне обґрунтування напрямів

удосконалення контролінгу в управлінні фінансами сільськогосподарських підприємств ґрунтується на економічному оцінюванні їхнього поточного стану і вимагає розробки відповідної методології з врахування сукупності умов ринкового господарювання. У процесі виконання досліджень проведено аналіз методичних підходів до оцінювання зовнішнього середовища формування фінансових результатів діяльності та особливостей регулювання потоків грошових коштів сільськогосподарських підприємств на мезоекономічному рівні національної економіки. Акцентовано увагу на тому, що аналіз економічних рахунків утворення доходу економічних рахунків сільського господарства України в фактичних цінах демонструє динаміку та ланцюгові залежності обсягів валової доданої вартості, чистої доданої вартості, факторних доходів, чистого поточного прибутку/змішаного доходу, а з цим – сукупності джерел формування фінансових ресурсів діяльності сільськогосподарських підприємств від параметрів галузевого випуску продукції, проміжного споживання, споживання основного капіталу, податків та субсидій на виробництво, рівня оплати праці найманих працівників. Стверджується, що процесно орієнтоване управління повними перемінними витратами операційної діяльності з вищезазначеної сільськогосподарської продукції як динамічний елемент менеджменту витрат на виробництво продукції усуває недоліки традиційних методів періодичного калькулювання постійних та змінних витрат виробництва при підведенні підсумків діяльності після завершення звітного періоду. Очікуваними результатами проведення вартісного аналізу функцій управління є підвищення рівня продуктивності діяльності, передбачуване та прогнозоване зниження рівня собівартості, трудомісткості та витрат часу на реалізацію бізнес-процесів. Адаптування інструментів операційного менеджменту витрат центрів відповідальності до системи контролінгу в управлінні фінансами сільськогосподарського підприємства запропоновано здійснювати у процесі імплементації до переліку прийомів регуляторного впливу інструментів заощадливого виробництва. Стверджується, що очікуваними наслідками удосконалення чинних підходів до оцінювання факторів безпосереднього впливу зовнішнього середовища на формування фінансових результатів діяльності, встановлення усереднених параметрів впливу особливостей регулювання потоків грошових коштів на фінансовий стан засобами стратегічного аналізу повинно стати підвищення рівня поінформованості суб'єктів господарювання щодо потенціалу формування фінансових ресурсів, рівня ефективності інвестицій, фінансової безпеки, якості управління фінансовою діяльністю сільськогосподарських підприємств. Сформульовані у роботі інноваційні пропозиції щодо імплементації операційно орієнтованого бюджетного управління діяльністю з вищезазначеної продукції тваринництва до системи контролінгу в управлінні фінансами ґрунтується на всебічному врахуванні особливостей планомірного отримання кінцевої продукції спеціалізованим сільськогосподарським підприємством на основі контрольованого, ритмічного у часі, прогнозованого, послідовно-безперервного циклічного відтворення ланцюгового єдиного виробничого та технологічного процесів. Запропонована послідовність складання системи бюджетів заощадливого виробництва у складі контролінгу в управлінні фінансами дозволяє формалізувати процеси аналізу ланцюжка видів діяльності, що створюють цінність, як запоруки отримання виробничим підприємством конкурентних переваг у обраному сегменті діяльності. Сформульовані у роботі пропозиції щодо регулювання сезонних коливань чистого грошового потоку від основної діяльності забезпечують скорочення операційного грошового циклу, зменшення потреби у коштах для його обслуговування і мінімізації ризиків інфляційних втрат.

2. The dissertation research provides theoretical generalization and solution of the actual scientific and applied task, which consists in the development of theoretical provisions, methodological approaches and scientific and practical recommendations for improving control in the management of finances of agricultural enterprises. The paper revealed the historical prerequisites for the formation and development of the concept of controlling, compared and distinguished the features of its American and German models, conducted the classification and study of concepts, distinguished morphological, functional, target (effective) and organizational components of control. It is emphasized that control in financial management is focused on regulating costs in the field of production and sales of products, establishing cost criteria for key indicators of their effectiveness, assessing the feasibility, and adjusting the size and level of efficiency to ensure the implementation of the main goal of the enterprise in the strategic perspective. The hypothesis has been put forward and proved that the comprehensive

substantiation of the directions of improvement of control in the management of finances of agricultural enterprises is based on the economic assessment of their current state and requires the development of an appropriate methodology taking into account a set of market management conditions. In the process of conducting researches, the analysis of methodological approaches to the assessment of the external environment of the formation of financial results of activities and peculiarities of regulation of cash flows of agricultural enterprises at the mesoeconomic level of the national economy was carried out. Attention is paid to the fact that the analysis of economic accounts for the formation of income of economic accounts of Ukrainian agriculture in actual prices demonstrates the dynamics and chain dependence of the volumes of gross added value, net added value, factor income, net current profit / mixed income, and with this – a set of sources of formation of financial resources of agricultural enterprises from the parameters of industry output of products, intermediate consumption, consumption capital, taxes and subsidies for production, the level of remuneration of employees. It is claimed that the process-oriented management of full variable costs of operational activities for the cultivation of agricultural products as a dynamic element of product cost management eliminates the disadvantages of traditional methods of periodic calculation of constant and variable production costs when summarizing activities after the end of the reporting period. The expected results of the cost analysis of management functions are an increase in the level of productivity of activities, a predictable and predictable decrease in the level of cost, complexity and time spent on the implementation of business processes. Adaptation of the instruments of operational cost management of the centers of responsibility to the system of control in the management of finances of an agricultural enterprise is proposed to be carried out in the process of implementation to the list of methods of regulatory impact of saving production instruments. It is stated that the expected consequences of improving the current approaches to assessing the factors of direct influence of the external environment on the formation of financial results of activities, establishing average parameters of influence of peculiarities of regulation of cash flows to financial condition by means of strategic analysis should be to increase the level of awareness of business entities about the potential of financial resources formation, the level of investment efficiency, financial security quality of management of financial activities of agricultural enterprises. The innovative proposals formulated in the paper on the implementation of operationally oriented budget management activities for the cultivation of livestock products to the system of control in financial management are based on a comprehensive take into account the peculiarities of systematic production of final products by a specialized agricultural enterprise on the basis of controlled, rhythmic in time, predictable, consistently continuous cyclical reproduction of the chain single production and technological processes. The proposed sequence of compilation of a system of budgets of saving production as part of control in financial management allows to formalize the processes of analysis of the chain of activities that create value, as a guarantee of obtaining competitive advantages in the selected segment of activity by the production enterprise. The proposals formulated in the paper to regulate seasonal fluctuations in net cash flow from the main activity ensure a reduction in the operating cash cycle, reduce the need for funds for its maintenance and minimize the risks of inflationary losses.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Жовновач Руслана Іванівна

2. Zhovnovach Ruslana I.

Кваліфікація: д. е. н., 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дробязко Світлана Ігорівна

2. Drobiazko Svitlana I.

Кваліфікація: д. е. н., 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кузьменко Галина Іванівна

2. Kuzmenko Halyna I.

Кваліфікація: к. е. н., 08.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Левченко Олександр Миколайович

2. Levchenko Oleksandr M.

Кваліфікація: д. е. н., 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ніколаєв Ігор Володимирович

2. Nikolaiev Ihor V.

Кваліфікація: к. е. н., 08.00.11

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. **Заключні відомості**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Шалімова Наталія Станіславівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Шалімова Наталія Станіславівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.